

Утвърдил:
Ева Зивилдиева
Директор

УЧИЛИЩНА ПРОГРАМА ЗА ГРАЖДАНСКО, ЗДРАВНО, ЕКОЛОГИЧНО И ИНТЕРКУЛТУРНО ВЪЗПИТАНИЕ

ЗА УЧЕБНАТА 2025/2026 ГОДИНА

Настоящата Училищна програма за гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование в СУ „Любен Каравелов“, гр.Несебър е разработена съгласно Наредба №13 /21.09.2016 г. на Министъра на образованието и науката.

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование се осъществяват в училищното образование в различни форми.

Интегрирано е в учебното съдържание на учебните предмети в рамките на общообразователната подготовка от I до VII клас или като самостоятелни предмети в разширената подготовка на всички етапи на средното образование и/или в допълнителната подготовка. Възможно е да се преподава интегрирано в часа на класа, в дейностите по интереси, в извънкласни училищни, извънучилищни и междуучилищни дейности, както и при общата подкрепа за личностно развитие.

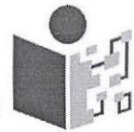
(1) ДОС за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование се определя с наредба.

(2) Държавният образователен стандарт определя: (чл. 1. ал. 1 от Наредба за ГЗЕИО)

- Същността и целите на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование;
- Начините и формите за осъществяване на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование;
- Рамковите изисквания за резултатите от обучението по гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование;
- Институционалните политики за подкрепа на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование.

ПРИОРИТЕТИ

1. Формиране на гражданско съзнание и граждански добродетели и е свързано със знания за устройството на демократичното общество, за правата и задълженията на гражданина и с умения и готовност за отговорно гражданско поведение.
2. Развитие на умения за създаване или поддържане на здравословен стил и условия на живот и за доброволното адаптиране към поведение, благоприятстващо здравето.
3. Формиране на екологична култура, екологично съзнание и екологично поведение в тяхната взаимна връзка с оглед познаване на екологичните закони, защита, подобряване, управление и разумно използване на природните ресурси, както и опазване на природната среда и на екологичното равновесие.
4. Усвояване на знания за различни измерения на културните идентичности и за основни характеристики на интеркултурните отношения, формиращо позитивно отношение към разнообразието във всички области на човешкия живот, както и умения и нагласи за конструктивни взаимодействия в мултикултурна среда.,,

ЦЕЛИ

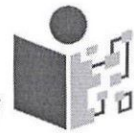
I. ИЗГРАЖДАНЕ НА АВТОНОМНА И АКТИВНА ЛИЧНОСТ

- ✓ Да зачита значимостта на всяка човешка личност в многообразието от нейните идентичности, признава правото и ценността на различието, приема равнопоставеността на всички в общото социално пространство.
- ✓ Да разбира и отстоява общочовешките ценности, ценностите на демокрацията и човешките права, участва в гражданския, политическия и социалния живот по отговорен, съзидателен и ефективен за себе си и за обществото начин.
- ✓ Да познава институциите, структурата и процедурите на демократичното общество, икономическите и политическите реалности на глобализацията се свят.
- ✓ Да осъзнава и цени своята културна идентичност.
- ✓ Да взаимодейства с членовете на семейството си, общността и другите хора по конструктивен и уважителен начин.
- ✓ Да изразява обосновано и критично гражданската си позиция;
- ✓ Да носи отговорност за поведението си и оценява влиянието на постъпките си за своя живот и този на другите хора.
- ✓ Да взема самостоятелни решения относно своето развитие, проявява инициативност и способност да си поставя цели, да планира и да обосновава действията си.
- ✓ Да подбира адекватна информация, продукти и услуги за подобряване на здравето и поддържа здравословен начин на живот за себе си и за околните.
- ✓ Да познава и спазва нормите на екологична култура и поведение с оглед опазване на природата и създаване на устойчива околна среда.
- ✓ Да познава механизмите на публичните институции и гражданското общество за прилагане на споделена отговорност за опазване на околната среда и проявява готовност за участие в тях.
- ✓ Да умее да прави връзки между отделни сфери на обществения живот и да разбира причините за социалните неравенства, екологичните и глобалните предизвикателства.

II. ФУНКЦИОНИРАНЕ НА УЧИЛИЩЕТО КАТО АВТОНОМНА, АКТИВНА И САМОРАЗВИВАЩА СЕ ОБЩНОСТ

- ✓ Да възпитава в демократичните ценности.
- ✓ Да насърчава инициативност, отговорност, солидарност, социална чувствителност и критичност у всички участници в образователната система.
- ✓ Да утвърждава устойчива, включваща, демократична и здравословна среда, свободна от различните форми на агресия и дискриминация.
- ✓ Да изгражда и поддържа позитивен психологически климат и възможности за избори, свързани със здравето, екологията, гражданското участие, межкултурната толерантност, взаимното разбиране, зачитане и уважение.
- ✓ Да създава позитивна образователна среда за диалог между представителите на различните културни общности в зависимост от тяхната възраст и компетентности, включително и чрез формите на ученическото участие и самоуправление.

ПОДХОДИ, НАЧИНИ И ФОРМИ НА ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ГРАЖДАНСКОТО, ЗДРАВНОТО, ЕКОЛОГИЧНОТО И ИНТЕРКУЛТУРНОТО ОБРАЗОВАНИЕ:

- ✓ В процеса на придобиване на всички видове училищна подготовка;
- ✓ В часа на класа, включително и чрез ученическото самоуправление;
- ✓ В рамките на дейностите по обща подкрепа за личностно развитие;
- ✓ В заниманията по интереси в рамките на целодневна организация на учебния ден;
- ✓ Училищна програма „Без свободен час в училище“;
- ✓ По проект „Занимания по интереси“;
- ✓ Интегрирано по учебни предмети.

ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ПОЛИТИКИ ЗА ПОДКРЕПА НА ГРАЖДАНСКО, ЗДРАВНО, ЕКОЛОГИЧНО И ИНТЕРКУЛТУРНО ОБРАЗОВАНИЕ

III. ВЪЗПИТАВАНЕ В ТРАЙНИ НАВИЦИ ЗА ОТДАВАНЕ НА ПОЧИТ И ИЗРАЗ НА НАЦИОНАЛНОТО САМОСЪЗНАНИЕ

1. ОПРЕДЕЛЯНЕ НА УЧИЛИЩНИ РИТУАЛИ:

- ✓ Откриване и закриване на учебната година- изслушване на националния химн в тържествени за държавата и училището моменти;
- ✓ Организиране и провеждане на тържества за официално раздаване на удостоверенията за завършен първи клас, удостоверенията за завършен начален етап на основната степен и свидетелствата за основно образование.
- ✓ Награждаване на отличили се ученици и учители;
- ✓ Поддържане на училищен кът, посветен на патрона на училището и съхраняване на училищното знаме.
- ✓ Честване на Националния празник и официалните празници в Република България;
- ✓ Честване Деня на народните будители
- ✓ Честване на 3 март - Освобождението на България
- ✓ Патронен празник на училището – 02.03
- ✓ Ден на самоуправлението, Ден на Европа - 9.05.
- ✓ Тържествено честване на 24 май - Ден на славянската писменост и българската култура.

2. ОПРЕДЕЛЯНЕ НА УЧИЛИЩНИ СИМВОЛИ И ДРУГИ ОТЛИЧИТЕЛНИ ЗНАЦИ:

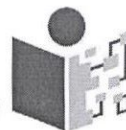
- ✓ Почетен плакет и грамота
- ✓ Летописна книга
- ✓ Елементи на ученическа униформа –

IV. ПОДКРЕПА НА ИНИЦИАТИВНОСТТА И УЧАСТИЕТО НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ ЧРЕЗ ПОДХОДЯЩИ ЗА ВЪЗРАСТТА ИМ ВКЛЮЧВАЩИ ДЕМОКРАТИЧНИ ПРАКТИКИ

1. Участие в Ученически съвет към училището като форма на ученическо самоуправление;

2. Организиране на доброволчески дейности в и извън училище:

- Провеждане на благотворителни акции за събиране на дрехи и парични средства за деца в неравностойно социално положение.
- Организиране и участие в Благотворителни концерти в помощ на болни и пострадали в инциденти.

- Съдействие за подпомагане на благородни инициативи - Акция за събиране на пластмасови капачки.

3. Поддържане на училищни медии с активното участие на учениците:

22 септември - Денят на независимостта
1 ноември - ден на народните будители
19 февруари - Обесването на В. Левски
3 март - Освобождението на България
22 март - Световен ден на Земята
24 май - Ден на славянската писменост и българската култура

- Интернет страница на училището - информация за участие на учениците в различни изяви - конкурси, състезания, олимпиади, изложби и др.
- Фейсбук страница на училището - информация за участие на учениците в различни изяви - конкурси, състезания, олимпиади, изложби и др.

4. Организиране на училищни празници, кампании и събития съобразно календара на световните, международните, европейските, националните, общинските, местните, професионалните и културните дати и празници и Училищния план за отбелязване на важни дати и събития:

Подкрепящи здравето:

01.12. - Световен Ден за борба срещу СПИН- ежегодни мероприятия по линия на БМЧК.
17. 05. - Национален Ден на спорта – да се отбележи в часовете по ФВС
31. 05. - Световен Ден без тютюнопушене – беседа с презентации в ЧК.

Подкрепящи толерантността:

16. 11. Международен Ден на толерантността – беседа в ЧК, изработване на табла в часовете по изобразително изкуство.
22.02. Световен ден за борба с тормоза в училище – мероприятия свързани с деня на розовата фланелка – всички класни ръководители.

Подкрепящи социалната чувствителност:

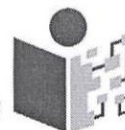
18. 11. - Световен Ден в памет на жертвите на катастрофи – презентация, среща с представител на КАТ

Подкрепящи правата на човека:

02. 04. - Международен ден на Детската книга – библиотекар, в час по БЕЛ
01. 06. - Международен Ден на детето

Подкрепящи опазването на околната среда:

22. 03. - Световен ден на водата – в час по БЗО, ЧП, презентации, участие в конкурс
22.04. - Световен ден на Земята

5. Организиране на обучения на връстници от връстници: Съвместно с БМЧК на тема: Защита на населението от бедствия и аварии, Оказване на първа помощ на пострадал, Превенция на СПИН, Превенция на зависимости.

6. Участие в клубове и неформални групи по интереси.

7. Реализиране на форми на посредничество, решаване на конфликти, превенция на агресията - разписани детайлно в План на педагогическия съветник. Целта е осигуряване на подкрепа за личностно развитие /обща и допълнителна/, на подходяща физическа, психологическа и социална среда за развитие на способностите и уменията на учениците, в съответствие с индивидуалните образователни потребности на всеки ученик и в съответствие с разработените стратегии за подкрепа за личностно развитие. Спомагане за успешното преодоляване от учениците на възникнали затруднения и конфликти в училище и семейството.

8. Проучване на мненията, нагласите и очакванията на учениците относно процеса и съдържанието на училищното образование и предложения по училищния живот.

V. ПОДКРЕПА ЗА МУЛТИКУЛТУРНАТА СРЕДА В УЧИЛИЩЕТО

Общи положения – в СУ "Любен Каравелов", град Несебър се обучават ученици от български, руски и украински произход.

1. В ЧАСА НА КЛАСА ЧРЕЗ ЗАНИМАНИЯ, ДЕЙНОСТИ И ПРОЕКТИ ПО ТЕМАТИЧНИ ОБЛАСТИ:

- Патриотично възпитание и изграждане на националното самочувствие.
- Толерантност и интеркултурен диалог.
- Безопасност на движението по пътищата.
- Защита на населението при бедствия и аварии и оказване на първа помощ.
- Превенция на насилието, справяне с гнева и агресията и мирно решаване на конфликти.
- Превенция на тероризма и поведение при терористична заплаха.
- Превенция и противодействие на корупцията.

3. УЧЕНИЧЕСКО САМОУПРАВЛЕНИЕ:

- Всяка паралелка избира свой ученически съвет, който подпомага дейността на класния ръководител и инициира дейности на ниво клас;
- Утвърждаване дейността на ученическия съвет като форма на демократичното училищно самоуправление;
- В състава на ученическия съвет влизат председателите на паралелките от V до XII клас;
- Ученическият съвет има тричленно ръководство, което се избира с гласуване за всяка учебна година;
- Редовни заседания на УП
- Ученическият съвет разработва годишен план съобразен с годишния план на училището;

- Представители на ученическия съвет имат право да взимат участие в педагогически съвети и в заседания на общественния съвет в училище;
- Ученическият съвет участва в разработването на етичен кодекс на училището;
- Ученическият парламент разработва и участва в реализирането на проекти.

4. ЗАНИМАНИЯ ПО ИНТЕРЕСИ В ГРУПИТЕ ЗА ЦЕЛОДНЕВНА ОРГАНИЗАЦИЯ НА УЧЕБНИЯ ДЕН

- Наблюдение и оценка на поведенческите ситуации по време на заниманията по интереси.
- Провеждане на беседи и разговори с учениците по възникнали затруднения, споделяне на проблеми и възникнали конфликт; спазване на здравно-хигиенни норми и изисквания от учениците.
- Грижа за опазване здравето и живота на учениците.
- Дидактически игри - образователни и развиващи.
- Народни традиции, обичаи и празници.
- Безопасност на движението по пътищата.
- Патриотично възпитание и изграждане на националното самочувствие.
- Приложни дейности за изготвяне на подходяща украса за празниците.

5. ПРОЕКТИ

- ✓ „Равен достъп до училищно образование в условия на кризи“
- ✓ „Подкрепа за приобщаващо образование“

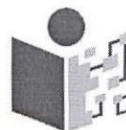
VI. ИНТЕГРИРАНО ОБУЧЕНИЕ ПО УЧЕБНИ ПРЕДМЕТИ

ЦЕЛИ:

- Повишаване на качеството на образованието чрез използване на различни образователни иновации;
- Поставяне на ученика в центъра на цялостната педагогическа дейност, в отговорна активна позиция при овладяване на знанията, формиране на различни компетенции и развитие на умения за учене през целия живот.
- Създаване на условия за делова и хуманна атмосфера на откритост и гласност, на взаимно доверие при постигане на успехи и неуспехи, трудности и проблеми.
- **ФОРМИ:**
- В процеса на придобиване на общообразователна подготовка по отделни учебни предмети - биология и здравно образование, история и цивилизация, география и икономика.
- Интегрирано чрез ориентиране на обучението по общообразователните предмети към придобиване на ключовите компетентности.
- Чрез добри практики – интердисциплинарни уроци.

ДЕЙНОСТИ ЗА РАЗВИТИЕ НА КОМПЕТЕНТОСТИТЕ НА ПЕДАГОГИЧЕСКИТЕ СПЕЦИАЛИСТИ И ОБМЕН НА ДОБРИ ПРАКТИКИ

- План за квалификационна дейност през учебната година.
- План за квалификация на МО по степени и специалности.

VII. ПРИМЕРНИ ТЕМИ ПО ГРАЖДАНСКО, ЗДРАВНО, ЕКОЛОГИЧНО И ИНТЕРКУЛТУРНО ОБАЗОВАНИЕ ЗА ЧАСОВЕТЕ, КОИТО НЕ СЕ ВОДЯТ ОТ УЧИТЕЛИ СПЕЦИАЛИСТИ, ПО ВРЕМЕ НА ЗАМЕСТВАНЕ НА ОТСЪСТВАЩ УЧИТЕЛ

ЗДРАВНО ОБРАЗОВАНИЕ	ГРАЖДАНСКО ОБРАЗОВАНИЕ
Личната хигиена, чистота и здраве – правила, които са задължителни	Общуване между родители и деца
Как да се храним и живеем здравословно	Заедно срещу домашното насилие
Измамните блаженства – алкохол, цигари, наркотици	Конфликтите – как да ги разрешаваме
Наднормено тегло и затлъстяване.	Правилата в обществото – гаранция за сигурен живот
Психично здраве и личностно развитие.	Моят клас е моето семейство
Пубертет – как да подготвим децата?	Не на агресията и насилието
Първа помощ в екстремни ситуации.	Права и задължения на детето
Вредата от телевизора и компютъра.	Новият наркотик Интернет – как да се спасим
Епидемии и предпазни мерки.	България част от ЕС

ЕКОЛОГИЧНО ОБРАЗОВАНИЕ	ИНТЕРКУЛТУРНО ОБРАЗОВАНИЕ
Човешкото всекидневие – източници на замърсяване	Лесно ли е да бъдеш толерантен?
Видове отпадъци – битови, производствени, строителни и др.	Етническа толерантност.
Видове замърсявания на околната среда - последици	Да приемем различния до нас, защото и ние сме различни от него
Водата – природен ресурс и основен фактор на живот	Толерантност, търпимост, уважение към другите и към себе
Категории защитени територии	Какви качества трябва да притежава достойният човек?
Екологични проблеми – природни бедствия	Ценностите, които осмислят човешкия живот.
Разделно събиране на отпадъци . Рециклиране	Благотворителност.

РАМКОВИ ИЗИСКВАНИЯ ЗА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ОБУЧЕНИЕТО ПО ГРАЖДАНСКОТО, ЗДРАВНОТО, ЕКОЛОГИЧНОТО И ИНТЕРКУЛТУРНО ОБРАЗОВАНИЕ

- Рамкови изисквания за резултатите от обучението по гражданското, здравното, екологичното и интеркултурно образование са насочени към надграждане и разширяване на изискванията за резултатите от обучението, определени в ДОС за общообразователната подготовка.
- Рамкови изисквания за резултатите от обучението по всеки един от елементите на интердисциплинарния комплекс са определени, както следва:
 - по гражданско образование - приложение № 1;
 - по здравно образование - приложение № 2;
 - по екологично образование - приложение № 3;
 - по интеркултурно образование - приложение № 4 от Наредба № 13.

- Рамкови изисквания за резултатите от обучението са ориентир за разработване на програмни системи, както и на учебни програми за придобиване разширен и/или на допълнителна подготовка, както и в часа на класа, в рамките на целодневната организация или в дейностите в центровете за подкрепа на личностно развитие, съобразно проучените интереси и потребности на учениците и преценката на учителя.
- Учителите по своя преценка използват, комбинират и адаптират рамковите изисквания за резултатите от обучението съобразно проучените интереси и потребности на учениците.

Програмата е отворена за промяна и допълване при необходимост.